

PAASTUAJA III PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine 2Mo17 ,3-7)

Lugemine teisest Moosese raamatust:

Neil päevil oli rahval janu vee järele ja rahvas nurises Moosese vastu ning ütles: "Miks ometi töid sa meid Egiptusest siia? Meid, meie lapsi ja meie loomi siia janusse surema." Aga Mooses hüüdis Issanda poole ja ütles: "Mida ma pean selle rahvaga tegema? Vähe puudub, et nad viskaksid mind kividega surnuks!" Ja Issand ütles Moosesele: "Asu rahva etteotsa ja võta endaga mõned Iisraeli vanemad, võta kätte oma sau, millega sa löid Niiluse jõge, ja mine. Vaata, mina seisan seal sinu ees Hoorebi kaljul. Löö oma sauaga vastu kaljut, siis hakkab sealt vesi voolama ja rahvas saab juua." Ja Mooses tegi nõnda Iisraeli vanemate nähes, ning ta pani sellele paigale nimeks "Massa ja Meriba" (kius ja riid), Iisraeli rahva riiuasja pärast, et nad olid Issandat proovile pannud ja öelnud: "Kas on siis Issand meie keskel või ei ole".

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps95 ,1-2.6-7c.7d-9 R.7d.8a)

R: Kui te kuulete Issanda häält, ärge paadutage oma südant.

Tulgem, hõisakem Issanda ees,  
rõkakem rõomust oma päästekalju poole!  
Tulgem tema palge ette tänamisega,  
laulgem temale kiituse laule.

R:

Tulge, kummardagem ja põlvitagem,  
heitkem silmili Issanda, oma Looja palge ette.  
Sest tema on meie Jumal ja meie tema karjamaa rahvas,  
tema lambad, keda ta juhib oma parema käega.

R:

Täna, kui te kuulete tema häält, ärge paadutage oma südant,  
nii nagu Meribas, nagu Massa päeval kõrbes.  
Seal teie esiisad kiusasid mind ja panid mind proovile,  
kuigi nad said näha minu vägevaid tegusid.

R:

(Teine lugemine Ro5 ,1-5)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast roomlastele:

Vennad, me oleme usust õigeks saanud, ja nüüd on meil rahu Jumalaga meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. Temas me oleme armule ligi pääsenud, ja selles armus me püsime ning oleme uhked oma lootuse üle, et me saame Issanda kirkusele vastu minna. Aga lootus ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südameisse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud. Kristus on surnud meie eest juba siis, kui me alles nõdrad ja jumalatud olime. Vaevalt läheks keegi surma kasvõi õige inimese eest - kuigi hea inimese eest julgeb mõni oma elu kaalule panna. Jumal on aga meile nõnda oma armastust üles näidanud, et Kristus on surnud meie eest siis, kui me alles patused olime.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 4,42.15)

Issand, Sina oled tõeline maailma Lunastaja,  
Anna meile seda eluvett, mille järele me januneme.

(Evangeelium Jh4 ,5-42)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Jeesus jõudis ühe Samaaria küla juurde, mida hüüti Süükariks. Küla oli selle põllu lähedal, mille Jaakob oli andnud oma pojale Joosepile. Seal oli ka Jaakobi allikas. Jeesus oli teekäimisest väsinud ja istus allika äärde jalgu puhkama. See oli keskpäeva ajal kuuendal tunnil. Samaaria külast tuli naine vett ammutama. Jeesus ütles talle: "Anna mulle juua!" Aga tema jüngrid olid läinud külasse toitu ostma. Saamaaria naine vastas: "Kuidas sina, kes sa oled juut, küsid juua minu - samaaria naise käest? Juudid hoiavad end ju samaarlastest eemale?" Jeesus kostis: "Kui sa ainult teaksid Jumala andi ja seda, kes see on, kes sulle ütleb: "Anna mulle juua", siis sa paluksid teda ja tema annaks sulle eluvett". Naine ütles talle: "Isand, sul ei ole ämbrit ja kaev on sügav. Kust võtad sa selle eluvee? Kas sina oled siis suurem kui meie isa Jaakob, kes andis meile selle kaevu, jõi sellest ise, samuti tema pojad ja loomad!" Jeesus kostis talle: "Igaüks, kes joob seda vett, januneb jälle. Kes aga iganes joob seda vett, mida mina talle annan, see ei tunne enam iialgi janu, sest vesi, mida mina talle annan, saab tema sees vulisevaks allikaks." Naine ütles talle: "Isand, anna mulle seda vett, et ma ei januneks enam ega peaks käima siit üha vett ammutamas!" Jeesus ütles talle: "Mine, kutsu oma mees, ning tule siia tagasi!" Naine vastas: "Mul ei ole meest." Jeesus vastas: "Sul on õigus, kui sa ütled "mul ei ole meest", sest kuigi sul on olnud viis meest, ei ole see, kellega sa praegu elad, sinu oma mees. Selles oled sa tõtt rääkinud". "Ma näen, et sa oled prohvet, isand!" ütles naine temale, "meie esiisad kummardasid Jumalat sellel mäel, aga teie ütlete, et Jeruusalemm olevat see paik, kus tuleb Jumalat kummardada." Jeesus ütles talle: "Naine, usu mind, et tuleb tund, mil te ei kummarda Isa ei sellel mäel ega Jeruusalemmas, sest teie kummardate, mida te ei tea, meie aga kummardame, mida me teame, sest lunastus tuleb juutidelt. Kuid tund tuleb ja ongi juba käes, mil õiged Jumala kummardajad austavad Isa vaimus ja tões, sest ka Isa otsib neid, kes teda niiviisi kummardavad. Jumal on Vaim, ja need, kes teda kummardavad, peavad teda austama vaimus ja tões". Naine ütles talle: "Ma tean, et tuleb Messias, keda hüütakse Kristuseks, ja kui ta tuleb, siis kuulutab ta meile kõigest". Jeesus ütles talle: "See olen mina, kes ma sinuga räägin".

Sel ajal jõudsid jüngrid tagasi ja panid imeks, et Jeesus kõneles Samaaria naisega. Ometi ei öelnud keegi: "Mida sa temast tahad?", või "Miks sa temaga räägid?". Aga naine jättis oma veenõu sinnapaika, läks külasse tagasi ja ütles inimestele: "Tulge, vaadake inimest, kes ütles mulle, mida kõike ma olen teinud, pange tähele, kas tema ei ole viimati Messias?" Ja rahvas tuli külast välja Jeesuse juurde. Vahepeal ütlesid jüngrid talle: "Rabi, võta, söö!" Aga tema kostis neile: "Minul on rooga, mida teie ei tunne". Siis arutasid jüngrid omavahel, kas on keegi talle juba süüa toonud. Jeesus ütles neile: "Minu roog on see, et ma teen oma Isa tahtmist, kes mind on läkitanud, ja viin tema töö lõpule. Ütleb ju igaüks: veel neli kuud, siis tuleb viljalõikuse aeg. Aga mina ütlen teile, tõstke oma silmad ja vaadake, põllud on juba valmis lõikuseks. Nüüd saab lõikaja palga ja kogub vilja igaveseks eluks, et niihästi külvaaja kui lõikaja saaksid rõõmustada. Sest õige on see: üks külvab ja teine lõikab. Ning mina läkitan teid lõikama seda, mille kallal teie ei ole vaeva näinud. Teised on vaeva näinud, ja teie tulete ja koristate nende vaeva vilja."

Aga paljud samaarlastel sellest külast uskusid naise sõna kaudu, kes tunnistas: "Tema teadis mulle rääkida kõigest, mida ma olen teinud". Ning samaarlastel tulid tema juurde ja palusid tal külas peatus teha, ja Jeesus jäi nende juurde kaheks päevaks. Aga tema sõna läbi hakkas uskuma veel enam inimesi. Nad ütlesid naisele: "Me ei usu enam sinu sõnade peale, vaid kõige pärast, mida me oleme ise tema käest kuulnud ning me teame, et tema on tõesti maailma Lunastaja". See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, me kuuleme tänapäeval üha sagedamini nurinat selle üle, et poliitikute ja muidu ühiskonnas kõrgel kohal olevate inimeste kõnedes ei ole niisuguseid sõnu nagu usk, lootus, armastus, au, väärikus, leplikkus, töökus, siirus, teenimisvalmidus, õiglus, voorus, hüve, moraal, tõde, ilu, headus... Kuid olgem ausad: me kuulame nende kõnesid niikuinii juba mõnda aega üsna

kurtide kõrvadega ega paneks neid sõnu tähelegi.

Viimastel aastkümnnetel kurdistuvad meie kõrvad vähehaaval samamoodi ka modernsematele väljenditele nagu stabiilsus, sallivus, investeringud, demokraatia, kodanikuühiskond, tehnoloogia, internet, progress.

Miks? Sest, nagu kõnekäänd ütleb: kõige kõvemini karjub: "Võtke varas kinni!" varas ise. Valitsejad, revolutsionäärid ja juhtivatesse ametitesse pürgijad teevad ilusaid sõnu ikka omaenda karjääri, mitte oma alamate, alluvate või valijate huvides. Ükskõik, mida nad räägivad, aga teevad nad enamasti ikka sedasama mida alati. Sellepärast peab tänapäeval igauks meist küsima: kas pole mina ise just niisugune varas, või kas ma olen mõnd niisugust varast uskuma jäänud.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, miks olid jüngrid imestunud, kui nad nägid Jeesust samaaria naisega sõbralikult suhtlemas? Miks kõlab selle naise päritolu mainimine halvustavalt? Sellest arusaamiseks vaadeldgem lähemalt, kes olid samaarlased ja miks ei saanud juudid nendega hästi läbi.

Umbes kolmteist sajandit enne Kristust jõudsid 12 iisraeli suguharu pärast kõrberännakut välja oma töötatud maale, Palestiina aladele. Nad alistasid seal seni elanud kohalikud rahvad ning jagasid maa omavahel pärisosadeks - igale suguharule oma piirkond -, kuid säilitasid seejuures tsentraalse valitsemise. Kolm sajandit hiljem, pärast kuningas Saalomoni surma, lõhenes Iisraeli kuningriik sisetülide tõttu põhjaks ja lõunaks. Mägise Lõunariigi ehk Juuda riigi pealinnaks sai Jeruusalemm, seevastu õitsva Põhjariigi ehk Iisraeli keskus oli alguses Siihem, hiljem Samaaria. Kuid seesama rikas Põhjariik, Iisrael, vallutati varsti, aastal 722. e.Kr. assüurlaste poolt, Samaarias asunud israeliitide ülemkiht viidi vangidena kaasa ja nad ei tulnud enam kunagi tagasi. Omavalitsuseta jäänud Samaaria aladele asusid elama nomaadirahvad, kes kohalikega segunesid.

Lõunariigi mägikindlusi oli raske vallutada, seal elanud Juuda ja Benjamini hõimud pidasid vastu tunduvalt kauem, aastani 586 e.Kr., kui Paabeli kuningas Nebukadnetsar II tungis Jeruusalemma ja hävitas Saalomoni ehitatud templi. Rahvas pagendati ida poole, Mesopotaamiasse, ning seda aega tuntakse Paabeli vangipõlve nime all. Nelikümmend aastat hiljem, kui Paabel langes omakorda pärslaste kätte (539 e.Kr), tohtisid Juuda suguharu liikmed oma endisele kodumaale tagasi pöörduda. Kuna teisi Iisraeli suguharusid praktiliselt enam ei olnud, võis Juuda suguharu ehk juudid ajaloo oma vaatenurgast ümber kirjutada.

Ühe kuningas Taaveti järeltulija, Serubbabeli valitsemise ajal ehitati Jeruusalemma tempel 520. aastaks e.Kr. jälle üles. Samaarlased, kes nomaadidena uskusid meeeldi selle maa jumalaid, kuhu nad olid elama asunud, avaldasid soovi templi taastamisel kaasa aidata, kuid nende soov lükati tagasi, sest nad ei olevat puhastverd israeliidid. Paraku oli see üsna küsitav argument. Teine rahvakild, galilealased, olid end samavõrra paganarahvastega "rüvetanud", nagu tollal tavatseti öelda, nemad aga oskasid saada omale õiguse tuua oma ohvrid Jeruusalemma templis. Ka hiljem, kui Juuda end kreeklaste ülemvõimu alt praktiliselt iseseisvaks kuningriigiks välja võitles, pidasid selle valitsejad Galilead oma territooriumiks. Jeruusalemmas ei nähtud galilealasi küll kuigi hea meelega, kuid neid salliti.

Samaarlased seevastu ei olnud kuigi osavad diplomaadid ja neil ei õnnestunud juutidega kokku leppida. Pölatuna ja eemaletõugatusena nii juutide kui galilealaste poolt ei jäänud samaarlastel muud üle, kui arendada välja oma kultus. 450. aastaks e.Kr. ehitasid nad Garisimi mäele templi, kuid üle kolmesaja aasta hiljem, aastal 129. e.Kr, ei saanud juutide preesterkuningas Hyrkanos I enne rahu, kui oli vallutanud samaarlaste templimäe ja hävitanud nende pühakoja.

Selle karmi eeloo põhjal võib ette kujutada, kui ebamugavalt tundsid end Kristuse-aegsed samaarlased ja juudiusulised, kui nad kusagil kokku juhtusid. Samaaria asub teatavasti Juuda ja Galilea vahel, ning galilealaste teekond Jeruusalemma kulges läbi nende alade. Samas oli nende kõigi kodukant roomlaste poolt okupeeritud, ja see ei võimaldanud neil omavahelisi arveid õiendama hakata.

Eeltoodu põhjal saab ehk paremini mõistetakse, miks samaaria naine, keda Jeesus Jaakobi kaevu juures kõnetas, oli nii üllatunud: kuidas suvatseb üks juut tema kui põlatud rahva liikmega, ja pealegi veel naisega, üldse rääkida! Rääkida lihtsatest inimlikest asjadest: ta palus kaevuvett, ning pakkus vastutasuks elavat vett - vaimulikku lootust, ilma milleta pole maisel elul mõtet. Jeesus ületas eraldatuse müüri sellega, et ta rõhutas inimlikkust, mis on kõigile ühine. "...Tuleb tund, mil te ei kummarda Isa ei sellel mäel ega Jeruusalemmas, sest teie kummardate, mida te ei tea, meie aga kummardame, mida me teame..."

Armsad õed ja vennad, meid kõiki on vaimustanud Jeesuse vennalik lähenemine põlatud samaarlastele, teistele paganarahvastele ja isegi okupantidest roomlastele. Paraku oleme kogenud, et lähenemine teistele kultuuridele on osutunud palju raskemaks kui esimesel pilgul võiks tunduda. Kristlaste peamine sõnum on headus teiste vastu, ootuses et suuremeelseid tegusid mõistetakse ja neile vastatakse suuremeelsusega. Kahjuks peab aga tunnistama, et mida primitiivsem on elusolend, seda enam näeb ta headust järeleandlikkusena, seda tõenäolisemalt peab ta pingelõdvendust nõrkuseks ning näeb selles kohe võimalust ise rohkem survet avaldada või isegi rünnata.

Jeesuse suhtumine paganarahvastesse oli kindlasti oma aja kohta uskumatult tolerantne, kuid tema ei teinud neile moraali seisukohast mingeid hinnaalandusi. Nii peame meiegi olema sallivad kõige inimliku ja hea suhtes, kuid sallimatud patu, manipulatsiooni ja kuritegevuse suhtes. Tõde, mis meile on ilmutatud, ei ole paraku pingevaba kulgemine sirget teed mööda, vaid võitlus heade kavatsuste halbade kõrvalmõjudega. Meie saatuseks on elada pidevas püüdluses tasakaalu harmoonia järele, et me üle kõigi raskuste kord üheks saaksime ja kogeksime ühtainsat Jumalat, kelle käes on viimne lahendus. Aamen.